
FRANSA YEREL SEÇİM SONUÇLARI, ETKİLERİ VE ÖNGÖRÜLER - 24 MART 2010

Deniz ALTINBAŞ

12.04.2009

Fransada iki turlu olarak yapılan yerel seçim sonuçları, solun zaferi ve Sarkozynin a??r yenilgisi olarak de?erlendiriliyor. **Seçimler, yerel yöneticileri belirlemekten çok, Sarkozyye yönelik bir güven oylaması olarak görüldüğünden, oklar Sarkozyye çevrilmiş durumda.**

Toplam 26 bölgenin yöneticilerinin belirlendiği seçimlerde; Ye?iller ile Sosyalist Partinin birlikte yer ald??? ittifak % 54,3, Sarkozynin partisi % 36,1, a??r? sa? ise % 9,3 oran?nda oy aldı. Seçimlere katılmayanların oran?nın % 49 gibi yüksek olması dikkat çekici bir durum. Bunun bir nedeni, yerel yönetimlerin ulaşım, eğitim, kültür gibi ikinci derece alanlarda s?n?rlı yetkiye sahip olmaları nedeniyle yerel seçimlerin önemli görülmemesi. Diğer sebep ise, politikacılarla yönelik güvensizlik nedeniyle seçmenlerin bir ?eylerin düzeleceği ümidini yitirmiş olması.

Seçimlerden sonra, genellikle ilk yapılan hareket, bir ya da birkaç bakan? sorumlu tutarak kabineden uzakla?tırmaktır. Anketler kabine de?i?ikliği isteyenlerin oran?nı % 57 olarak veriyor. Sarkozy, çağ??ma bakan?nın yerine bütçe bakan?nı getirmek gibi ufak bir de?i?iklik yaptı. Diğer taraftan, bu yenilgi nedeniyle yıllardır planlanan sert reformların yapılmaya ihtimali dü?mü? oldu. Dolay?sıyla Sarkozynin reformlara ara vermesi söz konusu olabilir. Sendikalar ve işçi birlikleri, fırsatı kullanarak işsizlik, pahalı hayat ?artları, düşük ücretler, sosyal güvenlik reformları gibi konulara yönelik protesto gösterileri düzenlemeye başladılar.

Seçimler, bazı partilerle ilgili ilginç sonuçlar ortaya koydu. Örneğin **Yeşiller ülkenin üçüncü partisi olarak çıktı.** Ye?iller, her ne kadar Avrupalı birçok ülkesinde güçlü partiler arasında yer alsada, Fransada ilk defa önemli bir güç haline geliyor. İkincisi, **artık yok olduğu düşünülen aşırı sağ parti FN (Front National) yeniden yükselişe geçti.** ?ki bölgede % 22nin üzerine çıkması beklenmedik bir sonuç idi. FNnin, özellikle son cumhurbaşkanları ve Avrupa Parlamentosu seçimlerinde zayıf kalmasının nedeni, aslında lideri Jean-Marie Le Penin bazı söylemlerinin Sarkozy tarafından çalınması olmuştur. FNnin seçim kampanyası için hazırladığı ?slamcı?la Hayır sloganı, minarelerin, çarşıları ve Cezayir bayrağının yer aldığı yasaklanmıştır. Le Penin en büyük başarısı, 2002 yılındaki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Chirac ile birlikte ikinci tura kalması olmuştur. **FN, barındırdığı radikal unsurlar nedeniyle aslında hiçbir zaman iktidara gelebilecek bir parti olmasa da siyaseti etkileme gücü nedeniyle önemli bir parti olarak değerlendirilmeli.**

Avrupa Birli?i (AB) ile ilgili konularda yap?lan referandumlar nas?l se?menlerin iktidarla ilgili d?üncelerinin yans?mas? olarak de?erlendiriliyorsa, yerel se?imler de genellikle iktidara yönelik bir güvenoyu ?eklinde görülür. ?ktidar?n kaybetme nedeni, her ?eyden önce ekonomiktir. Çünkü, dünyanın en zengin ülkesinde dahi olsalar, insanlar? en fazla ilgilendiren konu ya?am ko?ullar?d?r. Fransada bütçe aç???n?n % 8in üzerine ç?kmas?, bütçe aç???n?n kapat?lmas? için kamu harcamalar?nda kesintiye gidilmesi, i?sizli?in % 10a kadar yükselmesi gibi nedenler vatandaşlar?n en fazla üzerinde durduklar? meselelerdir. Di?er yandan, Sarkozynin ba?latt??? ulusal kimlik ve burkan?n yasaklanmas? tart??malar?n?n, insanlar? a???r? sa?a iterek FNye yakla?t?rd??? ve iktidar partisinden uzakla?t?rd??? ileri sürülüyor. Fakat, Sarkozynin Le Penin söylemlerinden baz?lar?n? benimseyerek onun oylar?n? çald???n? da biliyoruz. Dolay?s?yla bu tez çok da do?ru görünmüyor.

Seçim sonuçları nedeniyle iktidar partisi de?il, doğrudan Sarkozy suçlanıyor. Seçimler dahi, Sarkozy yönetiminin ya da Sarkozy politikalarının onaylanma derecesi olarak yorumlanıyor. Asl?nda bu se?imler, Cumhurba?kan?n?n ilk ciddi krizi. Sarkozynin zay?flamas?na neden olan en büyük etkenin ekonomik kriz oldu?unu söyleyebiliriz. II. Dünya Sava?? sonrası?n en ciddi ekonomik durgunluk dönemine denk gelen Sarkozy iktidar?, ba?ta i?sizli?i % 5e çekmek ve herkesin cebine çok daha fazla para girmesini sa?lamak olmak üzere, Fransan?n daha büyük bir dünya gücü olmas?, reformlar?n gerçekleştirilmesi gibi birçok sözünü yerine getiremedi. Dolay?s?yla kamuoyu yoklamalar?nda Frans?zlar?n % 71inin Sarkozynin politikalar?ndan memnun olmad???, kendisine destek verenlerin % 25lerde kald??? ortaya ç?kt?. Se?ildi?inden bu yana popülerite seviyesinin de ilk kez % 36ya kadar dü?tü?ü görüldü.

Sarkozy ile ilgili en büyük sorun ekonomi ile ilgili olsa da, Frans?zlar?n al??k?n olmad??? bir tarza sahip olmas?n?n da olumsuz etkisinden bahsetmek gerekir. Se?im kampanyas? s?ras?nda kendilerine de?i?ik ve ilgi çekici gelmi? olsa da asl?nda tarz?n? pek tasvip etmedikleri görülüyor. Kamuoyu yoklamalar?ndan, Frans?zlar?n cumhurba?kan?n?n tarz?ndan memnun olmad?klar?, di?er bir ifadeyle, cumhurba?kan?na yak???r bir tarz benimsemesi gerekti?ini dü?ündükleri ortaya ç?k?yor.

Yerel se?imler, genel olarak, 2012 cumhurbaşkanlığı se?imlerinin provası olarak de?erlendiriliyor. Se?menlerin oy verirken yerel meseleleri de?il ulusal konular? göz önünde bulundurdular? dü?ünüler ve Frans?zlar?n üçte ikisinin art?k Sarkozyye güvenmedikleri bilgisinden yola ç?k?lararak se?imlerde Sarkozynin kaybedece?i, sol aday?n cumhurba?kan? olaca?? tahminleri yap?l?yor. Bu görüşün pek gerçekçi olmad???n? söyleyebiliriz. Yerel se?imlerde kazanan?n ulusal se?imlerde kazanaca??n? ileri sürmek yanl?? olur. 2004 y?l?nda yap?lan yerel se?imlerde, 26 bölgenin 24ünde yönetim sosyalistlerin elindeydi. Fakat 2007 y?l?nda yap?lan cumhurba?kanl??? se?imlerinin galibi sa???n aday? Sarkozy olurken, parlamento se?imlerini de Sarkozynin partisi kazandı. **Her ne kadar se?imlerle ilgili genel kanı iktidarın cezalandırılması olarak düşünülse de, iktidara yönelik ciddi bir memnuniyetsizlik olduğu sonucunu kolaylıkla çıkarmak mümkün de?ildir. Çünkü yerel yönetimlerde sosyalistlerin başarılı bulunduğu bir başka noktadır. Se?menler, sosyalistlerden memnun olduklarından yeniden onları se?mektedirler.**

Sosyalistlerin ba?ar?s? bir süredir yerel se?imlerle s?n?rl?. Son sosyalist cumhurba?kan? 1988 y?l?nda ikinci kez se?ilen François Mitterand idi, en son genel se?imleri kazandı?klar? y?l ise 1997 oldu. Sarkozynin hatalar? nedeniyle, bir yandan a???r? sa?, di?er taraftan sol muhalefet güçleniyor. Bu ?ekilde Sarkozynin partinin tamam?n? tehlikeye sokma ihtimali nedeniyle, parti içinde Sarkozyye yönelik muhalefet de güçleniyor. ?ktidar?n y?pratt??? gerçe?ini de dü?ündü?ümüzde, cumhurba?kanl??? se?imlerinde, mutlaka solun de?il ama di?er adaylar?n ?anslar?n?n daha yüksek oldu?unu ileri sürmek mümkün.

Sarkozy, oy kaybını seçmenlerin düşük katılımına bağlarken, yerel seçimlerin genel seçimler için temel alınamayacağını söylüyor. Aslında Sarkozynin bu sözleri seçmenlerin tercihlerinin öneminin küçümsenmesi anlamına geliyor. Seçimlerden sonra Ba?bakan François Fillonun seçim sonuçlar?, Frans?z halk?n?n soldan yana oldu?unu gösterdi, sonuçlar? kabul ediyorum, sorumlulu?u al?yorum ve sol ittifak? tebrik ediyorum ?eklindeki sözleri ba?ta parti içinde olmak üzere takdirle kar??land?. Fillon, partinin cumhurba?kan? aday? olarak öne ç?kabilecek isimlerinden.

Cumhurba?kanl??? seçimlerinde Sarkozynin kar??s?na ç?kmas? beklenen ba?ka adaylar da var. Dominique de Villepin, cumhurba?kanl??? seçimleri öncesinde parti kurmas? beklenen isimlerden. Sarkozynin rakiplerinden de?il dü?manlar?ndan. Sarkozyye seçim öncesinde komplo haz?rlamakla suçlanarak 18 ay ertelenmi? hapis ve para cezas?na çarpt?r?lm??t?. Villepin ise as?l komplo kuran?n Sarkozy oldu?unu ileri sürüyor. Sarkozyden nefret edenler Villepini seçebileceklerdir.

Sosyalistlere baktığımızda, aslında en büyük sorunlarının lider eksikliği olduğunu söyleyebiliriz. Mevcut liderlerin Sarkozy gibi canl?, enerjik ve yeterince etkili olmad?klar? aç?k. Asl?nda önemli olan seçim kampanyalarındaki etkileycilikleri değil, verdikleri sözleri ne kadar yerine getirebildikleri ve asıl seçildikten sonraki performansları. Fakat seçmenlerin tamamı, oy verirken bu kadar ince düşünebilecek kapasitede değil. Solun en dikkat çeken aday? halen IMFnin ba??nda bulan Dominique Strauss-Kahn gibi görünüyor.

Fransa için konu?tu?umuzda; devletin süreklili?inin olmad???n?, yeni gelen yöneticilerin önceki yönetim taraf?ndan yap?lan anla?malar? yok sayabildi?i, seçilen isimlere göre ülkelerin birbirileri ile dost ya da dü?man haline gelebildi?i, k?sacas? güvenilirmez oldu?u gerçe?inden yola ç?kt???m?zda, seçilen isimler çok önemli hale geliyor. Cumhurba?kan? Chirac?n çe?itli belgelere imza atarak destekledi?i AB üyeli?i sürecinin, arkas?ndan gelen isim taraf?ndan durdurulmaya çal???lmas? Frans?z devletin güvenilirmez oldu?u kan?s?n? ortaya ç?kard?. Bu nedenle seçim sonuçlar?n? ve gelecekteki durumu Türkiye aç?s?ndan da de?erlendirmemiz gerekir.

Öncelikle Sarkozynin yeniden cumhurba?kan? seçilme ihtimalinin dü?mesinin Türkiyenin yarar?na oldu?unu söyleyebiliriz. Türkiye ile Fransa aras?ndaki ili?kiler, büyük ölçüde AB ili?kileri, daha sonra ise sözde Ermeni soyk?r?m? meselesi üzerine kurulu. **Türkiyenin AB üyeliği açısından Sarkozynin cumhurbaşkanı olup olmamasının sonucu önemli.** Çünkü müzakere sürecindeki be? ba?l?k Sarkozy taraf?ndan bloke edilmi? durumda. Bu, Sarkozyden daha kötüsünün olmayaca?? anlam?na gelmiyor. Fakat bugüne kadar at?lm?? imzalar? yok sayacak ve ba?l?klar? bloke edecek kadar dü?üncelerini fiile geçiren bir lider olmad???n? da belirtmek gerekir.

Örne?in Fillonun cumhurba?kan? seçildi?ini dü?ünürsek, Türk ordusunu K?br?sdaki varl??? nedeniyle AB topraklar?nda i?galci olarak gören, ayr?ca Sarkozy gibi do?rudan üyeli?e yol açmayacak ba?l?klar?n müzakere edilebilece?ini, çünkü imtiyazl? ortakl?k statüsünü savunan bir isim oldu?unu bilmemiz gerek. K?sacas? Fillon da Türkiyenin üyeli?ine kar?? ç?kan siyasetçilerden.

Potansiyel adaylardan bir di?eri Dominique de Villepin, Türkiyenin üyeli?ine kar?? de?ilken, Türkiyenin bir gün üye olaca??n? fakat iki tarafta da baz? sorunlar oldu?unu söylerken, sonralar? K?br?s nedeniyle Türkiye ile müzakerelerin durdurulmas? gerekti?ini savunmaya ba?lad?.

Sosyalist partinin bugünkü lideri Martine Aubry e?er aday olur da cumhurba?kan? seçilirse Türkiyeyi yine olumsuz yönde etkiler. Avrupa Komisyonu eski ba?kanlar?ndan Jacques Delorsun k?z? olan Aubry, bir zamanlar Türkiyenin AB üyeli?ini desteklerken ve Müslüman dostu olarak bilinirken, sonralar? bu üyeli?e kar?? oldu?unu ama müzakerelerin devam etmesi gerekti?ini, 2020 y?l?nda bu konunun yeniden de?erlendirilebilece?ini savunmaya ba?lad?. Geçti?imiz sene ise, Türkiyeyi sözde Ermeni soyk?r?m?n?, insan haklar?n? ve az?nl?klar? tan?maya ça??rd?, bir süre sonra da bu üyeli?in kabul edilemez oldu?unu söyledi.

Geçtiğimiz cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Sarkozynin bir numaralı rakibi olan ve bir kez daha sosyalistlerden aday olma ihtimali bulunan Ségolène Royal Türkiyenin AB üyeliğini destekleyen bir isim olarak biliniyor. Her ne kadar seçim öncesinde Sarkozy ile katıldığı bir televizyon programında Türkiyenin reddedilmesinin feci sonuçları olur şeklinde konuştusa da, tam olarak evet diyememi, düşüncesinin Fransız halkının kilerle aynı olduğu şeklinde tam anlamıyla içi boş ve popülist bir cevap vermişti. **Hukukçu olan Royalin PKK teröristlerinden Leyla Zananın avukatlığını yapmış olduğunu, François Mitterandın PKK sever eşi Daniel Mitterandın DEPin tutuklanan PKKlı milletvekillerine arka çıkmak için kurduğu komitede de yöneticilik yaptığını hatırlatalım.** Royal, tipik bir sosyalist partili olarak tabi ki Türkiyenin sözde Ermeni soykırımını tanıması gerektiğini de savunuyor.

Soldan cumhurbaşkanı seçilme ihtimali en yüksek isimlerden olan Dominique Strauss-Kahn, Türkiyeye en sık yaklaşımlardan. Her ne kadar Türkiyeyi önemli ve değerli bir ülke olarak gördüğünü, AB üyeliğini desteklediğini söyleyebilsek de, ülkesinde bu şekilde düşünen tek Türk siyasetçiden biri olarak kalamayacağı için, aday olması durumunda düşüncelerini deirtirmesini bekleyebiliriz.

Sonuç olarak, yerel seçimlerin sonuçları nedeniyle sosyalistlerin hem cumhurbaşkanlığı hem de parlamento seçimlerini kazanacağı değerlendirilmesi çok doğru olmasa da, Sarkozynin cumhurbaşkanlığına yeniden seçilme şansının imdilik düşük olduğu değerlendirilmesi yerinde görünüyor. Önemli olan, Sarkozynin bu sonuçlarla, vatandaşların kendisine vermeye çalıştığı mesajı alması ve bu doğrultuda hareket etmesi. **Türkiye açısından ise önemli bir değişiklik olacağını söyleyemeyiz, çünkü hangi taraftan kim gelirse gelsin, Fransada Türkiyenin AB üyeliğini destekleyen hiçbir siyasetçi yok.**

Kaynak/Source: